

STVARANJE SVIJETA?

ZAGREBAČKI SOLISTI

RENATA POKUPIĆ

mezzosopran

RIJEČKI KLAVIRSKI TRIO

KRUNOSLAV MARIĆ, violina

VID VELJAK, violončelo

FILIP FAK, glasovir

Gost: **HRVOJE PHILIPS**, viola

Subota, 29. siječnja 2022. u 19.30

Koncertna dvorana

Vatroslava Lisinskog

Program:

Gustav Mahler

Kvartet za violinu, violu, violončelo i glasovir u a-molu

Riječki klavirski trio

Krunoslav Marić, violina

Vid Veljak, violončelo

Filip Fak, glasovir

Hrvoje Philips, viola

Gustav Mahler

Pet pjesama na stihove Friedricha Rückerta

obrađa za mezzosopran i glasovirski kvartet: Gerhard Präsent (XLIVa-e: 2002/2003)

Blicke mir nicht in die Lieder!

Ich atmet' einen linden Duft!

Liebst du um Schönheit

Um Mitternacht

Ich bin der Welt abhanden gekommen

Renata Pokupić, mezzosopran

Riječki klavirski trio

Hrvoje Philips, viola

Gustav Mahler

Adagietto iz Pete simfonije u cis-molu

obrađa za komorni gudački orkestar: Sreten Krstić

Zagrebački solisti

Franz Schubert

Gudački kvartet br. 14 u d-molu, op. post., D. 810, Smrt i djevojka

obrađa za gudački orkestar: Gustav Mahler

Allegro

Andante con moto

Scherzo. Allegro molto

Presto

Zagrebački solisti

Nakon koncerta s umjetnicima razgovara Sonja Mrnjavčić.

Fotografija: Chris-Gloag

RENATA POKUPIĆ

Mezzosopranistica **Renata Pokupić** za iznimne je uspjehe i doprinose u hrvatskoj kulturi te za promicanje hrvatske kulture u svijetu odlikovana Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića. Dobitnica je nagrade *Orlando* koju dodjeljuju Dubrovačke ljetne igre i Hrvatska radiotelevizija, Nagrade *Milka Trnina* koju dodjeljuje Hrvatsko društvo glazbenih umjetnika, brojnih nagrada s međunarodnih pjevačkih natjecanja: *Ondina Otta* (Maribor), *Dvořák* (Karlovy Vary), *Mozart* (Salzburg), *Competizione dell' Opera* (Dresden) i priznanja za međunarodne nastupe. Među njima su zahvale gradonačelnika Pariza i Grada Pariza. Renata Pokupić redovito surađuje s hrvatskim umjetnicima i orkestrima, snima za Hrvatsku radioteleviziju te održava tečajeve i majstorske radionice u Zagrebu i Splitu. Najveći međunarodni uspjesi uključuju interpretaciju Idamantea u Mozartovu *Idomeneu* u produkciji Flamanske opere te Irene u Händelovoj operi *Theodora*, koju je izvela sa Škotskim komornim orkestrom. Spomenimo i talijanski program s ansamblom Nash u Wigmore Hallu u Londonu, *Magnificat* Carla Philippa Emanuela Bacha s Orkestrom Insula i Beethovenovu *Devetu simfoniju*, koju je pjevala uz Škotski nacionalni orkestar. Osim toga, Renata Pokupić je u pratnji Rogera Vignolesa održala recital na Dunavskom festivalu umjetničke pjesme. Recentne operne role uključuju Kerubina iz *Figarova pira*, Siebela iz *Fausta* te Irenu iz *Timura Lenka* u Kraljevskoj operi u Covent Gardenu; naslovnu ulogu *Pepeljuge* u Operi u Lilleu, Dorabellu iz *Cosi fan tutte* za Washingtonsku nacionalnu operu i Nerona u *Agripini*, izvedenu u opernim kućama u Antwerpenu, Lilleu, Dijonu i Beauneu. Kerubina je pjevala i u Washingtonskoj nacionalnoj operi te Flamanskoj operi, uz Gulbenkijanski orkestar u Lisabonu te u Operi u Los Angelesu; Oktavijana iz *Kavalira s ružom* izvela je uz sudjelovanje Orkestra iz Minnesote, Bradamantea iz *Bijesnog Orlando* pjevala je u Frankfurtskoj operi, Sesta iz *La clemenza di Tito* u Čikaškom opernom teatru, Annija iz iste opere u Operi u Lyonu, a naslovnu ulogu iz Cavallijeva *Eliogabala* interpretirala je u Operi Grange Park. Vrlo tražena kao koncertna izvođačica, nedavno je prvi put nastupila u Australiji, pjevajući Margaretu iz *Faustova prokletstva*, uz sudjelovanje Simfonijskoga orkestra iz Melbourn. Pjevala je i Berliozova *Romea i Juliju* u pratnji Bergenskoga filharmonijskog orkestra i Dvořákov *Stabat Mater* s Collegium vocale iz Genta te s Njemačkim simfonijskim orkestrom iz Berlina. Nastupa s vodećim dirigentima kao što su Kurt Masur, Kazushi Ōno, Kent Nagano, Ingo Metzmacher, Yannick Nézet-Séguin, Fabio Biondi, John Eliot Gardiner, William Christie i Paul McCreesh. S pijanistom Rogerom Vignolesom objavila je album pjesama Václava Tomášečka u izdanju diskografske kuće Hyperion Records. Snimala je i za Naxos i BBC Opus Arte, a od 2003. je najizvođenija hrvatska umjetnica na Trećem programu radija BBC i vjerojatno najizvođenija u povijesti hrvatske glazbe. U studenome 2021. s ansamblom La Serenissima za novi nosač zvuka snimila je Vivaldijevu kantatu *Nisi dominus*, RV 803 te održala vrlo zapažen recital u Wigmore Hallu s ansamblom Nash (solopopijevke J. Brahmsa i A. Dvořáka). U veljači ove godine očekuje ju nastup sa Zagrebačkim solistima (*Ljetne noći* Hectora Berlioz), a u ožujku praizvedba skladbe Alexandera Goehra *Combat of Joseph della Reina and the Devil* u londonskome Wigmore Hallu.

ZAGREBAČKI SOLISTI

Ansamb **Zagrebačkih solista** osnovan je 1953. godine u sklopu Radio Zagreba, pod umjetničkim vodstvom glasovitoga violončelista Antonija Janigra. Više od šest desetljeća – pod umjetničkim vodstvom jednako znamenitih koncertnih majstora, poput Dragutina Hrdjoka, Tonka Ninića, Anđelka Krpana i Borivoja Martinića-Jerčića – Zagrebački solisti održavaju kvalitetu muziciranja na zavidnoj razini, nastupajući na uglednim domaćim, ali i svjetskim koncertnim prostorima. Od 2012. godine Ansamb predvodi glasoviti violinist Sreten Krstić kao koncertni majstor (ujedno koncertni majstor Münchenske filharmonije).

Dosad su Zagrebački solisti održali gotovo četiri tisuće koncerata na svim kontinentima, u najvećim svjetskim središtima i najslavnijim koncertnim dvoranama: Musikverein (Beč), Concertgebouw (Amsterdam), Royal Festival Hall (London), Dvorana Berlinske filharmonije, Dvorana Čajkovski (Moskva), Santa Cecilia (Rim), Carnegie Hall (New York), Opera House (Sydney), Victoria Hall (Ženeva), Teatro Real (Madrid), Teatro Colon (Buenos Aires), Versailles itd.

Redovito su gostovali na najpoznatijim glazbenim festivalima, poput onih u Salzburgu, Pragu, Edinburghu, Berlinu, Bergenu, Barceloni, Istanbulu, Pradesu, Ossiachu, Dubrovniku i drugdje, a uz njih su muzicirali brojni ugledni solisti: Henryk Szeryng, Alfred Brendel, Christian Ferras, Pierre Fournier, Leonard Rose, James Galway, Jean-Pierre Rampal, Aldo Ciccolini, Katia Ricciarelli, Lily Laskine, Zuzana Růžicková, Mario Brunello, Isabelle Moretti, Guy Touvron, Marc Coppey, Ray Chen i mnogi drugi.

Zagrebački solisti izvode repertoar koji uključuje barokna, klasicistička i romantična djela, ali i djela suvremene glazbe. Posebnu pozornost posvećuju izvođenju skladbi hrvatskih autora, posebice onih mlađih generacija.

Snimili su više od sedamdeset nosača zvuka, i to za svjetski poznate diskografske kuće (Vanguard, EMI, ASV, Eurodisc, Melodia, Hispa-vox, Pickwick i Croatia Records). Od recentnijih se izdanja ističe nosač zvuka s djelima Ernesta Cordera, koji su snimili s istaknutim solistima: violinistom Guillermom Figuerom te gitaristom Pepeom Romerom (diskografska kuća Naxos, 2010.). Taj je CD nominiran i za nagradu *Latin Grammy*. U lipnju 2014. godine Zagrebački solisti su za njemačku diskografsku kuću cpo snimili i kompaktni disk s djelima Borisa Papandopula (u suradnji s pijanistom Oliverom Triendlom), koji je domaća i inozemna kritika primila s oduševljenjem. Godinu dana poslije, s violončelistom Marcom Coppeyjem, Zagrebački solisti snimili su nosač zvuka s tri koncerta za violončelo, u izdanju njemačke diskografske kuće audite.

Zagrebačkim solistima dodijeljene su mnoge visoke nagrade i priznanja, među kojima se ističu: prva nagrada u Mar del Plati (za album *Koncerti 18. stoljeća*), Medalja *Pablo Casals*, Medalja *Elisabeth Sprague Coolidge* (za izvođenje suvremene glazbe), nagrade *Vladimir Nazor*, *Milka Trnina*, *Josip Štolcer Slavenski* za najbolju izvedbu djela hrvatskoga skladatelja; zatim nagrade *Ivan Lukačić* i *Jurica Murai* Varaždinskih baroknih večeri, nagrade Ville Manin, UNESCO-a, Nagrada grada Zagreba, Srebrni kompaktni disk diskografske kuće Croatia Records, Orden za zasluge naroda sa srebrnim zracima, Plaketa grada Zagreba, više hrvatskih diskografskih nagrada *Porin* (1994. godine za životno djelo), Srebrna plaketa Hrvatske glazbene mladeži i brojne druge.

Tijekom Domovinskoga rata Zagrebački solisti održali su sedamdesetak dobrotvornih koncerata (za grad Dubrovnik, za srušene glazbene škole u Hrvatskoj, srušenu zgradu HNK-a u Osijeku, Dječju bolnicu Zagreb, za brojne razorene hrvatske spomenike i dr.), a izveli su i velik broj svečanih koncerata u povodu predstavljanja samostalne hrvatske države. U 2010. godini Ansamb je nagrađen nagradom *Orlando Grand Prix* za osobite umjetničke doprinose u ostvarenju cjelokupnoga programa Dubrovačkih ljetnih igara.

Taj renomirani ansamb klasične glazbe uspješno djeluje gotovo sedamdeset godina upravo zato što su u njemu uvijek svirali odlični glazbenici. Ono što sve članove (prošle, sadašnje i buduće) ujedinjuje jest vrhunska razina glazbenoga umijeća te discipliniranost u pristupu glazbenim djelima koje interpretiraju, kao i nepresušni entuzijizam i ljubav prema glazbi, napose prema komornome muziciranju.

ZAGREBAČKI SOLISTI

Koncertni majstor: Sreten Krstić

Violine: Krunoslav Marić, Đana Kahrman, Davor Philips, Ivan Novinc, Mislav Pavlin

Viole: Hrvoje Philips, Marko Otmačić

Violončela: Smiljan Mrčela, Jasen Chelfi

Kontrabas: Antal Papp

RIJEČKI KLAVIRSKI TRIO

Riječki klavirski trio osnovan je 2016. godine na inicijativu Filipa Faka, Krunoslava Marića i Vida Veljaka, glazbenika koji su svoje prvo glazbeno obrazovanje stekli u Rijeci, a koje, uz intenzivnu glazbenu suradnju, veže i dugogodišnje prijateljstvo.

Premda je trio prema godini osnutka vrlo mlad ansambl, glazbenici koji ga čine već imaju mnogo iskustva u komornome muziciranju, kao i u solističkim koncertima. Filip Fak docent je na Muzičkoj akademiji te direktor opere HNK-a Ivana pl. Zajca u Rijeci, Krunoslav Marić član je Zagrebačkih solista, a Vid Veljak vođa je dionice violončela u Dubrovačkom simfonijskom orkestru.

Inauguracijski koncert Trio je održao u listopadu 2016. godine u Rijeci, u Dvorani Zajednice Talijana. Nakon toga vrlo uspješnog koncerta odlaze u Kinu na turneju koja je obuhvaćala sedam kineskih gradova, uključujući Peking i Šangaj, u kojima su održali iznimno uspješne i zapažene nastupe.

Riječki klavirski trio je, uz navedene koncerte, nastupao u Zagrebu, na Osorskim glazbenim večerima te u drugim hrvatskim gradovima. Ansambl često nastupa u Rijeci pa su zapaženi njegovi redoviti nastupi u Dvorani Zajednice Talijana u Rijeci, kao i u dvorani Pomorskoga i povijesnoga muzeja Hrvatskoga primorja te u Hrvatskom narodnom kazalištu Ivana pl. Zajca.

Riječki klavirski trio, uz interpretacije djela svjetske glazbene literature, veliku pozornost posvećuje i izvođenju djela hrvatskih skladatelja.

HRVOJE PHILIPS

Hrvoje Philips glazbeno obrazovanje počeo je u Vinkovcima i Osijeku, u razredu prof. Eve Hühn. Diplomirao je 2000. godine na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, u klasi prof. Ante Živkovića, kod kojega je i magistrirao 2009. godine. Dobitnik je mnogobrojnih nagrada i priznanja. Nagrađivan je kao član Zagrebačkoga kvarteta i Zagrebačkih solista najvišim strukovnim i državnim nagradama. S bratom Davorom jedan je od osnivača Gudačkoga kvarteta *Slavonsky* s kojim je sudjelovao u finalima natjecanja komorne glazbe u Japanu i Italiji. Od 1997. do 2000. djeluje kao solo-violinist orkestra HNK-a u Zagrebu, a od 2004. zaposlen je kao vođa dionice u Simfonijskom orkestru HRT-a, s kojim nastupa i kao solist. Također je stalni član Zagrebačkih solista od 2000. godine te Zagrebačkoga kvarteta od 2005. godine, s kojima je snimio nekoliko nosača zvuka te odsvirao oko 1100 koncerata.

„Životopis **Gustava Mahlera** [Kališće, 7. srpnja 1860. – Beč, 18. svibnja 1911.] čita se kao napet, uzbudljiv roman koji oduzima dah.“ Tim riječima počinje svoju knjigu *Mahler, vizionar i despot. Portret osobnosti* Constantin Floros, jedan od najvećih živućih muzikologa i neprijeporno najbolji poznavatelj života i opusa velikoga austrijskog skladatelja. Da je uistinu riječ o čovjeku fascinantnog, nesvakidašnjeg životnog puta ispresijecanog tragičnim događajima, umjetniku koji je težio onom najvišem i, metaforički rečeno, u jednom trenutku dodirivao zvijezde, osluškivao glazbu nebeskih sfera i smrtnicima zapisivao tu nedokučivu i nedohvatljivu *musicu celestis*, a već u sljedećem, zbog udaraca usuda, padao u najdublje ponore imanentno ljudskih, tragičnih doživljaja i stanja koje je jednako tako vješto pretvarao u bolno lijepu glazbu – *musicu humana* – u to, nakon susreta s njegovim skladbama, više nitko ne dvoji. Enormni intenzitet doživljavanja svijeta, hipersenzibilnost, duboka (ali u konfesionalnom smislu potpuno nekonvencionalna) religioznost *par excellence* koja ga je vodila u gotovo grozničave potrage za odgovorima na eshatološka pitanja, pitanja o posljednjim stvarima čovjeka, o smislu ovozemaljske egzistencije, o postojanju onostranog, pitanjima o besmrtnosti, o božanskom i demonskom, o raju i paklu, sve je to Mahler „ozrcalio“ u svojoj glazbi. Za njega taj spektar „doživljaja“ i „viđenja“ s onu stranu ovozemaljskoga nikad nije (bio) tek puki san, legenda ili lijep privid salonskoga romantičara: njegove tonske vizije sudnjega dana (primjerice u *Drugoj simfoniji*), pakla i raja (*Treća ili Peta simfonija*) gotovo i nisu vizije, nego opipljiva, nevjerovatno realistična i vjerodostojna svjedočanstva halucinantne snage od kojih nas podilaze srsi i svaki put zadrhti srce, potvrde da je umjetnik u tim metafizičkim, vrhunarnvim sferama i boravio: u njima odzvanjaju krikovi ljudi u smrtnom strahu, čuju se trube iz tamnih prostranstava i najavljuju Strašni sud, razabire se daleki pjev anđela i daje vrlo uvjerljiv prikaz vječnosti, Neba i onoga što slijedi poslije „kraja vremena“. Mahler glazbom ulazi u prostore u koje riječ nema pristup i, prema Schopenhauerovoj tvrdnji, „najizravnije izražava unutarnje biće i srž svijeta“; svoje potresne glazbene vizije – transcendentalna stanja koja ne možemo spoznati ni na koji drugi način osim glazbom samom, prema vlastitim riječima – „gradi svim raspoloživim sredstvima postojeće, njemu dostupne tehnike“. Mahlerova glazba ima golemu sugestivnu snagu jer izražava *doživljeno*; ako postoji bilo kakvo „svjedočanstvo“ o postojanju božanskog, tajni onostranog i misterija Smrti, o *nespoznatljivom*, onda je to bez sumnje njegov čudesni tonski svijet. No Mahler u svojim djelima donosi i zaista velik spektar *ovozemaljskog*: zvučne slike prirode upravo mistične ljepote, uzvišenost najčistijega osjećaja ljubavi i ljubavne čežnje, a istovremeno duboko tragične, autobiografske trenutke pretočene u jarke emocije i kao tajne poruke „šifrirane“ u osebusni glazbeni idiom. Jednom prilikom najboljem prijatelju Richardu Spechtu Mahler je rekao „da je u stanju cijeli svoj svjetonazor, svoje filozofske ideje, baš kao i osjećaje, osjete, prirodne pojave ili krajolike izraziti svojom glazbom“, a da su njegove simfonije „zrcala univerzuma“.

Mahler je, kao i većina genijalnih skladatelja, svoj nevjerovatni glazbeni talent očitovao već u najranijoj dobi. Posebno impresivnim doima se podatak da je još kao četverogodišnji dječčić, budući da je u češkom gradiću Jihlava (u kojem je proveo djetinjstvo) bio stacioniran austrijski vojnički garnizon, napamet znao i pjevao oko dvjesto vojničkih pjesama! Kako je obitelj bila židovskoga porijekla,

mali Mahler je u lokalnoj sinagogi u vrijeme bogoslužja imao prilike upoznati i židovsku glazbu, a na njega je, kao što je to razvidno iz njegovih simfonijskih opusa, dubok dojam ostavila i lokalna češka folklorna glazba. Potresni i duboko tragični osobni događaji iz djetinjstva – nasilni otac koji je zlostavljao i tukao majku i smrt braće i sestara (od njih trinaestero, tek petero ih je preživjelo dječju dob, dok se njegov brat Otto, i sam odličan glazbenik, u dvadesetprvoj godini ustrijelio u bečkom salonu poznate slavistice Nine Hoffmann-Matschekol), ostavili su na njegovoj psihi neizbrisive, traumatične tragove koje je mnogo godina poslije „liječio“ na psihoterapijskim seansama kod slavnoga Sigmunda Freuda. Još je kao dvanaestogodišnjak na glasoviru izvodio virtuozne skladbe Thalberga i Liszta, a s petnaest se upisao na studij glazbe na Konzervatorij (Konservatorium der Gesellschaft der Musikfreunde) u Beču gdje je studirao glasovir i kompoziciju. No Mahlera nije zanimala samo glazba: na Bečkom sveučilištu nekoliko semestara studirao je i arheologiju i povijest, a pohađao je i predavanja glasovitoga bečkog muzikologa Eduarda Hanslicka. Ujedno je bio član jedne od filozofskih i literarnih bratovština, udruženja mladih studenata, u kojoj je stekao izuzetno široke horizonte: njegova „glad“ za knjigama i strast za čitanjem bila je upravo legendarna: prijatelji su ga u šali nazivali „gutačem knjiga“. Baš ta zadivljujuća erudicija omogućila je Mahleru da usustavi svoj bogat i kompleksan duhovni svijet koji se, oplodjujući mu fantaziju i omogućivši mu sintezu dvaju zasebnih svjetova umjetnosti – literature i glazbe, ozrcalio i u njegovim glazbenim djelima. Kao dirigent i kapelnik, Mahler je „kruh svoj svagdašnji“ neko vrijeme zarađivao u provincijskim gradovima tadašnje Austro-Ugarske Monarhije, a poslije i u gradovima tadašnje Kraljevine Hannover i Njemačkoga Carstva (Ljubljani, Olomoucu, Kasselu, kratko vrijeme i Leipzigu i Budimpešti, a nešto dulje u Hamburgu [1891.–1897.]). Njegov perfekcionizam u izvedbi glazbenih djela i fanatična posvećenost dirigentskom pozivu (zapravo skladbama koje je interpretirao), kao i veliki zahtjevi koje je postavljao orkestralnim glazbenicima (a rezultat su bile izvanredne interpretacije djela standardnoga opernog repertoara), priskrbili su mu status jednoga od najboljih dirigenata Europe, ali i glas despota i „tiranina“ koji je čeličnom voljom, beskompromisnošću, nevjerojatnom energijom te gotovo tiranskim metodama iz orkestralnih glazbenika bečutno „izvlačio“ ono najbolje. Ugled i status koji je stekao svojim opernim izvedbama u Hamburgu rezultirali su 1897. i pozivom da postane direktor Bečke opere. To je mjesto objeručke prihvatio i na njemu ostao sve do tragičnoga demisioniranja 1907. godine. Vrijeme od 1908. godine pa gotovo sve do prerane smrti 1911. uglavnom je proveo u New Yorku, gdje je djelovao kao dirigent Metropolitan opere i Njujorškoga simfonijskog orkestra, dok je ljeta i dalje provodio u Europi. Budući da je Mahlerov osnovni poziv bio onaj dirigenta i direktora opere, vremena za skladanje imao je tek u ljetnim mjesecima kad su operne kuće bile zatvorene. Tako je najveći broj njegovih skladbi koncipiran i skladan ljeti, dok je slobodno vrijeme preostalog dijela godine posvećivao dorađivanju partitura, orkestraciji i dotjerivanju već gotovih skladbi. Poznato je i da je, kako bi imao idealne uvjete za skladanje, dao sagraditi nekoliko „kućica za skladanje“ (njem. *Komponierhäuschen*) u idiličnim, zabačenim predjelima daleko od gradske vreve, u predivnoj prirodi, uglavnom na jezerima, od kojih su najpoznatije one u mjestima Steinbach am Attersee,

Maiernigg am Wörthersee i Toblach. Ondje je, osim nekoliko kasnih opusa, zamislio, koncipirao i stvorio većinu svojih veličanstvenih simfonija i popijevaka s orkestrom.

Mahlerov kompleksni duhovni svijet, njegova komplicirana religioznost koja nije obuhvaćala tek kršćanski nauk (Mahler, rođenjem Židov, preobratio se na kršćanstvo 1897., uglavnom da bi u tadašnjem Beču u kojem je vladao antisemitski duh mogao preuzeti mjesto direktora bečke Carske opere i nije bio prakticirajući katolik), još je od mladosti bio fasciniran kabalističkim (zapravo židovskim) učenjem o tranziciji duše (metempsihozi). Na njega je istovremeno bitno utjecala i kršćanska mistika (supruga Alma ga je nazivala „Židovom-kršćaninom“), a duhovni su mu obzori bili određeni i utjecajem filozofije i teoloških nazora Emanuela Swedenborga, Nietzscheovim idejama, Goetheovom teorijom o entelehiji, a posebice učenjem sv. Pavla o uskrsnuću. U zamršenom kompleksu skladateljevih vjerovanja posebice se ističe i (obistinjenjem) doima upravo zastrašujuće jedno: vjerovanje u *umjetnost kao anticipaciju sudbine* ili jednostavnije – proročansku moć vlastitih glazbenih djela! Mahleru je, primjerice, nakon što je skladao *Pjesme o mrtvoj djeci* umrla četverogodišnja kći Maria Anna. Finale *Šeste simfonije* skladan je prema vlastitom programskom predlošku koji je Mahler objašnjavao svojoj supruzi; glazba stavka dočarava „junaka kojem sudbina zadaje tri udarca, od kojih ga treći ruši i ubija“ (u simfoniji se uistinu i pojavljuju tri ritamska udarca u dionicama udaraljki). Neposredno nakon završetka skladanja simfonije Mahlera su snašla upravo ta tri „sudbinska udarca“: smrt iznad svega ljubljene kćeri, otkaz s mjesta direktora Bečke opere i dijagnosticiranje teške srčane bolesti, koja je nekoliko godina poslije imala i fatalni epilog. Osim toga, Mahler je bio uvjeren da će, baš kao i mnogi veliki skladatelji u povijesti, nakon skladanja svoje devete simfonije umrijeti. Svoju *de facto Devetu simfoniju* naslovio je *Pjesma o zemlji*, a nakon što je *Devetu* i napisao, bila je to posljednja njegova simfonija, jer je od *Desete* uspio završiti tek prvi stavak, dok su preostala tri ostala u skicama.

Velika je, nenadoknadiva šteta što je Mahler, vođen svojim perfekcionizmom, uništio gotovo sva svoja mladenačka djela. Pisao je popijevke, komornu glazbu (među kojima i violinski sonatu te glasovirski kvartet i kvintet), jednu operu (*Ernst von Schwaben*), bajke-igrokaze, pa čak i simfonije. Od svih tih djela danas je sačuvan tek jedan stavak *Kvarteta za violinu, violu, violončelo i glasovir a-molu*. Skladba je, po svemu sudeći, pisana 1876. (možda i godinu prije). Iste godine (10. srpnja) izvedena je na Konzervatoriju, a poslije i u jednom bečkom privatnom salonu te u Jihlavi, gradiću u kojem je Mahler odrastao. Na sreću je autograf skladbe 1960. u svojem posjedu među skladateljevih djelima pronašla Alma Mahler, a 12. veljače 1964. djelo je ponovno izvedeno u Philharmonic Hallu u New Yorku, u interpretaciji pijanista Petera Serkina i članova Gudačkoga kvarteta *Galimir*. Ta je skladba postala svjetski poznata kao *soundtrack* u filmu *Otok Shutter* Martina Scorseseja, kao glazbena kulisa za nekoliko potresnih scena. *Glasovirski kvartet* odlikuje velik ekspresivni naboj koji nastaje postupnim razvojem jednostavnog, ali pregnantnog i vrlo karakterističnog početnog motiva; on se, neznatno variran, provodi tijekom cijeloga stavka, osvjetljen uvijek novim pratećim obrascima i ornamentalnim melodijskim „viticama“ glasovira. Unutarnji nemir i proplamsaji strasti postaju intenzivniji iz takta u

takt, postupno rastu do dramatičnog vrhunca i ponovno pronalaze mirniji tok. Posebno nadahnutom i majstorski izrađenom doima se dionica glasovira, koja pojavom svakog novog formalnog odsjeka donosi svježa i drugačija tonska tkanja, bogatstvom zvučnoga zbivanja i raskošnom bujnošću nadilazi glasovirski slog te doseže dimenzije gotovo orkestralnog zvuka.

U **Pet pjesama na stihove Friedricha Rückerta** sljubljeni su u maestralnoj sintezi Mahlerov glazbeni genij s pjesničkim genijem glasovitoga njemačkog prevoditelja, lingvista i pjesnika Friedricha Johanna Michaela Rückerta (1788. – 1866.), utemeljitelja njemačke orijentalistike, koji je u većoj ili manjoj mjeri govorio gotovo pedeset svjetskih jezika, od kojih je gotovo sa svih prevodio književna djela! Rückertovi stihovi bili su inspiracija i tekstovni predlošci mnogim drugim skladateljima, među kojima su i Schubert, Schumann i Brahms. Mahler je o Rückertovim pjesmama uvijek govorio kao o pjesmama „iz prve ruke“ s kojima se „mogao potpuno poistovjetiti“ i u kojima je pronašao poetski svemir srodan svojem, svjetonazore usklađene s vlastitim umjetničkim senzibilitetom. Četiri od pet pjesama na Rückertove stihove Mahler je skladao u već spomenutoj „šumskoj kućici za skladanje“ u Maierniggu, ljeti 1901. godine, a posljednju, *Liebst du um Schönheit*, sljedećega ljeta u kolovozu. Sve popijevke su (osim posljednje) još pri skladanju zamišljene kao orkestralne popijevke, uzimajući u obzir njihove pojedinačne specifičnosti instrumentacije i orkestralnih boja. Svaka od njih je, prema karakteru i ugođaju, orkestrirana sasvim drugačije. Primjerice u popijevci *Um Mitternacht* Mahler potpuno odustaje od gudača i mračan ugođaj slika zagasitim tonovima dubokih puhaćih instrumenata, harfe i glasovira. Upravo u toj popijevci Mahler glazbom prati Rückertove religiozne akcente: trenutak propitkivanja i suočavanja s egzistencijalnim pitanjima. Istodobno, misteriozni, tamni i neutješni ugođaj ponoći u kojem pjesnik odlučuje svoju sudbinu staviti u ruke Svevišnjega, skladatelj predočava zagasitim tonovima u orkestru ne baš često rabljenog instrumenta – oboe d’amore, ali i „konvencionalnog“ klarineta, u kojima odjekuje daleki zov noćnih ptica. Popijevka na kraju kulminira svečanim koralom kojem aureolu svetog podaju i tromboni i harfe. Svojevrsni antipod toj popijevci je *Ich atmet' einen linden Duft!*, lirska, tipično romantična Rückertova minijatura puna sunca i vedrine, u kojoj miris grančice lipe u pjesnikovoj svijesti i duši sinestetički budi osjećaj ljubavi prema osobi koja ju je ubrala, ugođaj koji skladatelj slika gotovo impresionistički nježnom i prozračnom tonskom paletom. Mladenački polet i nesputano veselje „kodirano“ u konstantnom lelujavom plesnom pokretu nalazimo i u popijevci *Blicke mir nicht in die Lieder!* koja je, što je očito iz sačuvane skice, skladana prva u ciklusu, 14. lipnja 1901. godine. Posebno mjesto u ciklusu ima popijevka *Ich bin der Welt abhanden gekommen*. Mahler, koji je zapravo bio introvertan, a cijeloga je života tražio i utočište u boljem, ljepšem svijetu (poznato je da je često izražavao ogorčenost siromaštvom i potrebitošću u svijetu te se pitao kako je moguće da blagi Otac na nebu dopušta patnju tolikih ljudi na planetu), u svojim djelima je čak i metaforički, zvučnim simbolom kravljih zvona koja se čuju iz daljine, „prostorno“ želio predočiti svoje fizičko udaljevanje od takvoga svijeta.

Prema vremenu nastanka, posljednja popijevka iz ciklusa – *Liebst du um Schönheit*, prva je Mahlerova ljubavna pjesma koju je posvetio Almi Mahler (tada još Schindler). Simpatičnom se doima anegdota da je zaljubljeni Mahler

svojoj ljubavi autograf popijevke „podmetnuo“ u glasovirski izvadak Wagnerova *Siegfrieda* koji je ona baš u tom trenutku studirala, no Alma je mali ljubavni poklon svojega supruga previdjela, pa je Mahler bio prisiljen zapis svoje popijevke izvaditi iz Alminih nota i predstaviti joj ga na drugi način. To je i jedina popijevka koju je – što je iz konteksta i razumljivo – napisao za glas i glasovir, a popijevku je tek nakon skladateljeve smrti instrumentirao Max Pattmann. Sve popijevke ciklusa večeras slušamo u obradi za glasovirski trio i mezzosopran austrijskoga skladatelja i dirigenta Gerharda Präsentia.

Preljep melankolični **Adagietto** iz *Pete simfonije* Gustava Mahlera, koji je svjetsku slavu stekao u filmu *Smrt u Veneciji* velikoga Luchina Viscontija, zapravo je prva prava Mahlerova objava ljubavi Almi Schindler, budućoj supruzi. Nakon što je Mahler prva tri stavka koncipirao i skladao upravo u vrijeme nastanka *Popijevka na Rückertove stihove* iste, 1901. godine u već spomenutom Maierniggu, preostala dva skladao je tek nakon što je upoznao Almu. Veliki dirigent Willem Mengelberg, Mahlerov bliski prijatelj, u primjerku svoje partiture zapisao je da je Mahler „umjesto ljubavnoga pisma Almi poslao manuskript *Adagietta*, a dalje ni riječi!“, a ona, i sama nevjerojatno nadarena skladateljica, opijena ljepotom i snagom emocija glazbe, odmah je razumjela njegovu poruku ljubavi i jednostavno mu otpisala: „Dođi!“ Mahler je Almu upoznao 7. studenoga 1901. u jednom bečkom salonu, već 7. prosinca tajno su se zaručili, a 9. ožujka sljedeće godine vjenčali. Vrlo je zanimljivo i dosad nedovoljno poznato da je na lijevom rubu autografa partiture *Adagietta* Mahler upisao i vlastite, dirljive stihove pune ljubavi, koje neki muzikolozi smatraju tekstom za melodiju koju iznose prve violine. Posebno znakovito je i da Mahler na više mjesta u stavku citira i parafrazira *motiv pogleda* iz Wagnerove opere *Tristan i Izolda*, ljubavne opere *par excellence*, čija je semantika i simbolika u tom kontekstu i više nego očita. Mahlerova *Peta simfonija* često se interpretira sintagmom *Dall' Inferno al Paradiso (Od pakla do raja)*. Veličanstvena posmrtna koračnica prvoga stavka u kojoj pratimo pogreb junaka, divlji, olujni tijek drugoga ispresijecan motivima pakla, uskovitlani plesni ritmovi trećega, iz kojega nas kroz valcere cijelo vrijeme promatra „nacereni lik“, preobraženi *Adagietto* koji kao da dolazi „s onog svijeta“ i posljednji *Finale* pun kliktaja sreće, gustoćom i intenzitetom događanja i emocija čine *Petu simfoniju* glazbenim pandanom najvećih romana kasnog romantizma. Eterični *Adagietto* pak gotovo da nema premca u simfonijskoj literaturi: sâm je prostor nadzemaljske ljepote, u njemu vrijeme kao da protječe drugačije nego ovozemaljsko; čarobni spokoj i mir u koji uranjamo i koji tek na trenutke prekidaju najfiniji drhtaji duše kao da dolaze izvan granica ovoga svemira. On je jednostavno materijalizirana, u tonove pretopljena ljubav, mjesto u kojem prekoračujemo granice svijesti i doživljava pukoga ovozemaljskog iskustva, što je zapravo definicija transcendentnog. Ove večeri *Adagietto* ćemo slušati u obradi Sretena Krstića, umjetničkoga voditelja Zagrebačkih solista.

Teško je suspregnuti suze i ne biti duboko ganut i potresen nakon čitanja protokola o popisivanju i procjeni ostavštine velikoga bečkog skladatelja kojega je Gustav Mahler istinski volio i divio mu se – **Franza Schuberta**

(Himmelfortgrund, danas pregrađe Beča, 31. siječnja 1797. – Beč, 19. studenoga 1828.), koji je nakon njegove smrti sastavio anonimni bečki činovnik. Njegova cjelokupna imovina procijenjena je na 63 guldena, „stare note“ pronađene u stanu na deset guldena, dok su troškovi liječenja njegove bolesti, pogreba i dugovi koje je ostavio, usporedbe radi, iznosili tisuću guldena. Upravo je neshvatljivo da je takav genij – simpatičan, šarmantan, druželjubiv i drag čovjek – gotovo cijeli život proveo živeći po tuđim sobama, bez vlastitoga stana, povremeno i na rubu gladi, doduše okružen prijateljima koji su ga obožavali i svesrdno mu pomagali. U tom kontekstu posebno začudnom se doima činjenica da za njegova života glazbeni izdavači nisu prepoznali veliku umjetničku vrijednost i važnost njegovih glazbenih opusa. Uporno su odbijali njihovo izdavanje, pa je, osim nekoliko popijevaka i maloga dijela komornog opusa, većina njegovih djela ostala u manuskriptu, neizdana, najširoj javnosti potpuno nepoznata, što se dakako odrazilo i na skladateljevo materijalno stanje. Čak i notorna priča o famoznim „Schubertijadama“, *soireama* na kojima je veselo društvo intelektualaca u dupkom punim salonima s divljenjem slušalo izvođenje skladateljevih djela koja je uglavnom sâm i interpretirao prateći pjevače na glasoviru, ili o romantičnim izletima u predivnu prirodu u okolici Beča (s mnogo fijakera punih razdraganih mladih dama i gospode u cilindrima) na kojima je Schubert vodio glavnu riječ, a koju poznaje gotovo svaki pučkoškolar, tek je puka kulisa iza koje se krije sasvim drugačija stvarnost. Schubert doduše jest bio omiljen u društvu, a muzikolozi danas čak i vjeruju u autentičnost anegdote da je nekoliko puta, bez novčića u džepu, a da bi platio „ceh“ koji je u gostionici napravio s društvom, na licu mjesta, *ad hoc*, dobrohotnom krčmaru na šanku kao svojevrsni „ček“ na komadu papira skladao i predao solopopijevku, što dakako govori o njegovoj lokalnoj „slavi“, no Schubert za života nije bio *celebrity*. Njegove genijalne solopopijevke pred kraj života, zahvaljujući nekim objavljenim notnim izdanjima, postale su poznate i daleko izvan Beča, ali on je – za razliku od suvremenika Beethovena kojega je poznavala i slavila cijela Europa i koji je često nastupao kao solist, virtuoz na glasoviru, pa je tako bio i osobno eksponiran (a Schubert mu se istinski divio i bio jedan od 36 lučonoša na njegovu pogrebu!) – na „pravom“, javnom koncertu na kojem je i interpretirao svoja djela nastupio samo jedan jedini put, i to nekoliko mjeseci prije smrti! Posebno je tragična priča o Schubertovoj bolesti od koje je patio godinama: kao dvadesetpetogodišnjak zarazio se sifilisom koji je naposljetku – iako je kao službeni uzrok njegove smrti naveden tifus – nakon dugogodišnjih patnji kulminirao delirijima i skladateljevom smrću u najvećim mukama.

Franza Schuberta danas slavimo kao genija melodijske invencije, koji je skladao, prema recentnim podacima, gotovo šest stotina popijevaka! Kad je kao sedamnaestogodišnji dječak skladao antologijsku popijevku *Gretchen za kolovratom* (*Gretchen am Spinnrade*), a godinu dana poslije *Vilinski kralj* (*Erlkönig*), Schubertov učitelj Václav Růžička, zborovođa Dvorske kapele, rekao je da je „dečko jednostavno naučio sve izravno od Boga“. Schubert je za svojega tragično kratkog života uspio skladati uistinu golem broj skladbi, među kojima su i predivne mise, nekoliko opera, briljantni komorni opusi i simfonije, čija je vrijednost, inovativnost i originalnost spoznata tek nakon njegove smrti. Jedan od prvih koji je pojmio istinsku veličinu Schubertova opusa je Robert

Schumann. Zadivljen njegovom *Devetom*, „*Velikom*“ simfonijom u C-duru, s Felixom Mendelssohnom potaknuo je njezinu izvedbu u Leipzigu 1839., što je na neki način godina istinske renesanse Schubertove glazbe. O Schubertovoj veličini i skromnosti, ali i profesionalnom perfekcionizmu, svjedoči podatak da je, već shran bolešću, na smrtnoj postelji uzimao lekcije iz kontrapunkta i polifono umijeće usavršavao kod najvećega teoretičara toga doba, slavnog Simona Sechtera, što daje naslutiti kakve bi zvjezdane visine dosegnuo i kakva divna i majstorska djela svijetu podario da nije preminuo u trideset prvoj godini!

Gudački kvartet br. 14, u d-molu, op. post., D. 810, poznatiji pod nazivom **Smrt i djevojka**, skladan je 1824., a nazvan je prema istoimenoj Schubertovoj popijevci koju je napisao još 1817. i koja je tematsko ishodište za drugi stavak djela (*Andante con moto*) – teme s varijacijama. Već sama popijevka *Smrt i djevojka*, skladana na stihove njemačkoga pjesnika, skladateljeva suvremenika Matthiasa Claudiusa, nevjerojatna je „haikuovski“ sažeta tonska vizija veličanstvenoga, svečanog prizora u kojem Smrt dolazi po mladu, prestrašenu djevojku; mirnoćom koja ledi krv u žilama obećava joj da će je odnijeti nježno i da će spokojno usnuti u njezinu naručju. Iako skladano u vrijeme u kojem je Schubert obolio od sifilisa i neurastenije, ugođaj i sama faktura djela, čini se, nemaju izravne autobiografske poveznice koje bi se mogle tumačiti kao izvanglazbeni program, pa *Kvartet* ostaje paradigma apsolutne glazbe i nije, kao što bi se to moglo zaključiti iz podnaslova, glazbeni prikaz scene koju donosi popijevka. Četiri stavka *Kvarteta* gotovo simfonijskih dimenzija (sa svim ponavljanjima djelo traje više od 40 minuta!) donose dramatičnu glazbenu supstanciju, širokih melodijskih lukova, čiji je intenzitet mjestimično doveden gotovo do točke pucanja. Prvi stavak, građen u uvriježenom sonatnom obliku, energijom svojih motoričkih (šesnaestinskih) protoka ima snagu baroknih tokata, dok predivna druga tema gotovo i ne donosi smirenje, nego u njoj i dalje *subkutano* tinja užarena supstancija. Stavak pršti od muževne snage iza koje naziremo veliku, gotovo herojsku duševnu borbu njegova tvorca. Drugi stavak donosi pak pregršt maštovitih varijacija u kojima se poput uzvišene i svečane koralne melodije izdiže uvijek u nova ruha zaodjenuta, ali ipak jasno prepoznatljiva plemenita tema popijevke *Smrt i djevojka*. Zadivljujuća je snaga kojom je Schubert u stanju držati nas bez daha tijekom dugoga stavka. *Scherzo s Trijom* je sažet, ali i „izliven“ iz iste vatrene legure poput ostalih stavaka. Od izvornoga značenja riječi *scherzo* (tal. šala) gotovo ništa nije preostalo. Iako je središnji *Trio* ljubak i prozračan, *Scherzo* je robustan i prožet tragičnim akcentima. Završni, četvrti stavak glasoviti muzikolog Alfred Einstein nazvao je „tarantelom smrti“. Upravo to izvorno značenje riječi – koje porijeklo ima u nazivu talijanskoga narodnog plesa *tarantele* kojim su, prema legendi, seoski svirači frenetičnom svirkom na kućnom pragu na žestoki ples poticali žrtvu koju je ugrizao pauk tarantula (kako bi što prije izlučila otrov iz tijela i tako si spasila život) – u slučaju Schubertova stavka savršeno pogađa njegov karakter. Možda je taj moćni posljednji stavak ujedno bio – makar u duhu – skladateljev strašni susret i obračun sa Strašnim Koscem. Gustav Mahler, fasciniran Schubertovim *Kvartetom*, djelo je obradio za gudački orkestar i izveo ga 19. studenoga 1894. u Hamburgu. Mahler gotovo nije zadirao u fakturu djela: dodavši kontrabase, povećao je zvukovni volumen djela, no gudački slog mjestimično je učinio i prozračnijim uvodeći violinu solo.

Pet pjesama Friedricha Rückerta

S njemačkoga prevela: Maja Oršić Magdić

Blicke mir nicht in die Lieder!

Meine Augen schlag' ich nieder,
Wie ertappt auf böser That;
Selber darf ich nicht getrauen,
Ihrem Wachsen zuzuschauen:
Deine Neugier ist Verrath.

Bienen, wenn sie Zellen bauen,
Lassen auch nicht zu sich schauen,
Schauen selber auch nicht zu.
Wann die reichen Honigwaben
Sie zu Tag gefördert haben,
Dann vor allen nasche du!

Ich atmet' einen linden Duft!

Im Zimmer stand
Ein Zweig der Linde,
Ein Angebinde
Von lieber Hand.
Wie lieblich war der Lindenduft!

Wie lieblich ist der Lindenduft!
Das Lindenreis
Brachst du gelinde!
Ich atme leis
Im Duft der Linde
Der Liebe linden Duft.

Liebst du um Schönheit,

O nicht mich liebe!
Liebe die Sonne,
Sie trägt ein gold'nes Haar!

Liebst du um Jugend,
O nicht mich liebe!
Liebe den Frühling,
Der jung ist jedes Jahr!

Liebst du um Schätze,
O nicht mich liebe.
Liebe die Meerfrau,
Die hat viel Perlen klar.

U pjesme mi gledat nemoj!

Pogled sada spuštam svoj
K'o u psini uhvaćen;
Ni sâm ne sm'jem se usuditi
Nastanak im promatrati:
Znatiželjom me izdaješ.

Ni pčele kad grade saće,
Ne puštaju promatrače,
Ni same neće gledati.
Kada medno saće cijelo
Iznesu nam na vidjelo,
Prije svih se sladi ti!

Miomiris blag udis'o sam ja!

U sobi bje
Grančica lipje
Kao uzdarje
Ruke drage.
Miris lipje tako bje ugodan!

Miris lipje tako je ugodan!
Lipe granu
Ti nježno slomi!
Udišem tu
U lipje arome
Ljubavi miomiris blag.

Ljubiš li lijepo,

Ne ljubi mene!
Ljubi tad sunce,
Kosa mu zlatni klas!

Ljubiš li mladost,
Ne ljubi mene!
Ljubi proljeće,
Mlad je svaki mu čas.

Ljubiš li blago,
Ne ljubi mene!
Ljubi sirenu,
U biserju je sva.

Liebst du um Liebe,
O ja, mich liebe!
Liebe mich immer,
Dich lieb' ich immerdar.

Um Mitternacht

Hab' ich gewacht
Und aufgeblickt zum Himmel;
Kein Stern vom Sternengewimmel
Hat mir gelacht
Um Mitternacht.

Um Mitternacht
Hab' ich gedacht
Hinaus in dunkle Schranken.
Es hat kein Lichtgedanken
Mir Trost gebracht
Um Mitternacht.

Um Mitternacht
Nahm ich in Acht
Die Schläge meines Herzens;
Ein einz'ger Puls des Schmerzens
War angefacht
Um Mitternacht.

Um Mitternacht
Kämpft' ich die Schlacht,
O Menschheit, deiner Leiden;
Nicht konnt' ich sie entscheiden
Mit meiner Macht
Um Mitternacht.

Um Mitternacht
Hab' ich die Macht
In deine Hand gegeben!
Herr über Tod und Leben
Du hältst die Wacht
Um Mitternacht!

Ljubiš li ljubav,
Tad ljubi mene!
Ljubi me vazda,
Tebe ljubit ću ja.

O ponoći

San ne htje doći
Pa pogled k nebu putuje;
Ni zvijezda da mi se nasmije
U svoj jasnoći
O ponoći.

O ponoći
Misli će poći
U daljine one mračne.
Ni misli svijetle, utješne
Koja će pomoći
O ponoći.

O ponoći
Pratio sam
Otkucaje srca svog;
To rasplamsa se moja bol
U samoći
O ponoći.

O ponoći
Vođah bitku,
Ljudski rode, nedaća ti;
Ne mogoh je izboriti
Svojom moći
O ponoći.

O ponoći
Svoje moći
U tvoje ruke predah ja!
Vladaru smrti i života,
Ti stražiš u noći
O ponoći!

Ich bin der Welt abhanden gekommen,
Mit der ich sonst viele Zeit verdorben,
Sie hat so lange von mir nichts vernommen,
Sie mag wohl glauben, ich sei gestorben.

Es ist mir auch gar nichts daran gelegen,
Ob sie mich für gestorben hält,
Ich kann auch gar nichts sagen dagegen,
Denn wirklich bin ich gestorben der Welt.

Ich bin gestorben dem Weltgewimmel,
Und ruh' in einem stillen Gebiet.
Ich leb' allein in mir und meinem Himmel,
In meinem Lieben, in meinem Lied.

Ovomu svijetu izgubljen ja sam,
Mnogo vremena upropastih s njim,
Dugo mu od mene ne bje glasa,
Možda misli, više i ne živim.

Do toga meni i nije stalo
Drži l' me svijet za preminula,
Tomu se ne protivim nimalo
Jer svijetu doista umro sam ja.

Umro sam vrevi u svijetu tome,
Prebivam u sferi smirenoj.
Živim u sebi i nebu svome,
U ljubavi tek, u pjesmi toj.

Organizator i nakladnik: Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog,
Zagreb, Trg Stjepana Radića 4
Za nakladnika: Dražen Sirišćević, ravnatelj
Producentica: Lana Merkaš
Urednica: Jelena Vuković
Autor teksta: Davor Merkaš
Lektorica: Rosanda Tometić
Oblikovanje i grafička priprema: Daniel Ilie
Tisak: Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb
Naklada: 250 primjeraka
Cijena: 20 kuna

BERLINER PHILHARMONIKER

KIRILL PETRENKO
dirigent

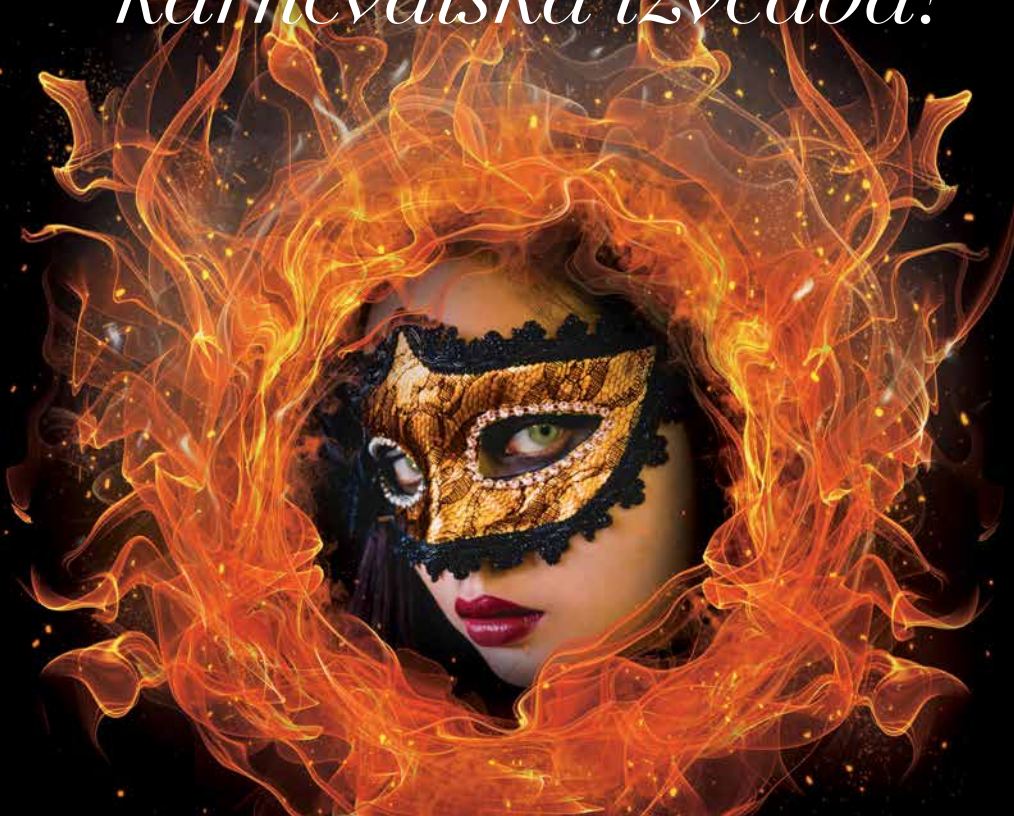
19.2.2022.

LISINSKI

CARMINA BURANA

*Spektakularna
karnevalska izvedba!*

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROCENJIV DOŽIVLJAJ!
21/22

Subota, 5. 2. 2022.

ZBOR RUSKE PATRIJARŠIJE IZ MOSKVE

Anatolij Grindenko, umjetnički voditelj

Program: P. I. Čajkovski, S. Rahmanjinov, D. S. Bortnjanski, P. G. Česnokov, itd.

Dvanaestorica Bogu posvećenih monaha, Zbor Ruske patrijaršije iz Moskve, s voditeljem i utemeljiteljem Anatolijem Grindenkom rado se vraća zagrebačkoj publici, koja će ga zasigurno jednako ushićeno dočekati! Ansambl, u gotovo četiri desetljeća postojanja, crpi i predstavlja preobilje bogate tradicije istočne, kršćanske, pravoslavne i ruske duhovne i svjetovne glazbe. Jedinstven dragulj neprocjenjiva sjaja, taj zbor svojim muzikološko-istraživačkim otkrićima oživljava mnoge zaboravljene rukopise i vrhunskim ih vokalnim umijećem prenosi u zvuk, nastojeći očuvati izvornost i emocionalnost ruskih tradicijskih napjeva. Izvanredna umjetnička kvaliteta donijela im je slavu, pozive na brojne svjetske turneje i festivale, održane u Londonu, Barceloni, Ravenni, Nancyju, Utrechtu i Maastrichtu... kao i gostovanja u Sjedinjene Američke Države i Japan. Zahvaljujući Zboru Ruske patrijaršije iz Moskve, stariji slojevi ruske duhovne glazbe nisu više samo predmet muzikoloških istraživanja koji će potom doprijeti do koncertnih pozornica, nego se i vraćaju u izvorni kontekst liturgijskoga glazbovanja. Autentičan i moćan zvuk Zbora Ruske patrijaršije iz Moskve prava je glazbena poslastica i neprocjenjiv umjetnički doživljaj *par excellence!*

 LISINSKI 26.2.2022.

GRAD
ZAGREB

 otpbanka

ZAGREB
mi je grad

JutarnjiLIST

 LISINSKI